

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Kirjallinen kysymys kulttuurin ja taiteen prosenttiperiaatteen vakiinnuttamisesta uusilla hyvinvointialueilla

Eduskunnan puhemiehelle

Taiteen prosenttiperiaate tarkoittaa, että osa tietyistä määrärahoista käytetään kulttuuriin ja taiteeseen. Esimerkiksi Helsingissä prosenttiperiaate koskee kaikkea rakentamista talonrakentamisesta ympäristörakentamiseen ja uudisrakentamisesta korjausrakentamiseen. Taidehankinnat voivat tarkoittaa erillisiä teoksia tai monenlaisia rakenteisiin integroituja elementtejä. Valtio on kannustanut prosenttiperiaatteen käyttöön, ja myös hallitusohjelmassa tavoitellaan rakentamisen prosenttiperiaatteen kehittämistä ja sen jalkauttamisen jatkamista.

Prosenttiperiaatetta voidaan soveltaa eri hallintokunnissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon alueella se voi pysyvien taidehankintojen lisäksi pitää sisällään ohjattua taide- ja kulttuuritoimintaa, taiteilijavierailuja, soveltavan taiteen (kuten sairaalaklovnien) käyttöä hoitotoimenpiteiden yhteydessä tai ihmisten omaehtoisen taideharrastamisen tukemista. Prosenttiperiaatetta soveltamalla voidaan sujuvoittaa taide- ja kulttuuripalvelujen hankintoja sosiaali- ja terveydenhuollon alalla sekä parantaa taiteen ja kulttuurin saatavuutta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Kulttuurin ja taiteen merkitys hyvinvoinnille on tutkitusti suuri. Kulttuurin harrastamisella on yhteyttä siihen, miten hyväksi oman elämme koemme. Kulttuuri tukee ihmisen henkistä kasvua sekä lisää itsetuntemusta ja voimavaroja. Taiteen on todettu lisäävän luovuutta, iloa ja aktiivisuutta. Kulttuuri ja taide vaikuttavat myös myönteisesti muisti- ja aivotoimintoihin ja lisäävät työhyvinvointia. Lisäksi sosiaalinen osallistuminen ja kulttuurin harrastaminen liitetään myös hyvään mielenterveyteen. Siksi taidetta tulee viedä myös sellaisiin paikkoihin, joissa ihmiset eivät muuten pääse kokemaan taidetta, kuten sairaaloihin ja hoitolaitoksiin.

Kulttuurinen hyvinvointi kuuluu sote-uudistukseen osana kaikenikäisten ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä. Kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät maakuntien vastuulle, myös kulttuurin edistämisen hyviä käytänteitä olisi tärkeä vakiinnuttaa osaksi hyvinvointialueiden toimintaa. Tässä valtion ohjauksella ja eri ministeriöiden, kuten sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön, yhteistyöllä on suuri merkitys.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 749/2021 vp

Millaisilla keinoilla hallitus aikoo jalkauttaa kulttuurin ja taiteen prosenttiperiaatteen osaksi hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualuetta?

Helsingissä 14.1.2021

Outi Alanko-Kahiluoto vihr